

FESTA DE...

COMIAT!

DIUMENGE 4 DE MARÇ
11.30 – 13.30 H.
VIA LAIETANA AMB
PASSEIG COLOM

El 2018, l'Ajuntament de Barcelona ha decidit retirar l'estàtua i donar la raó als qui consideren que la seva presència expressa un model d'enriquiment basat en l'explotació, i que en cap cas aquesta manera de procedir pot ser considerada exemplar. Quan es retiri l'estàtua, que serà dipositada al Centre de Col·leccions de Barcelona, l'Ajuntament ha convocat una gran festa popular de comiat.

ELS COMEDIANTS

Retirada de l'estàtua. Cerimònia a càrrec de Tamara Ndong i Els Comediants.

MÚSICA

Always Drinking Marching Band, percussionistes i el grup africà Djilandiang.

TALLERS

Pintura, dibuix, papiroflèxia... La plaça estarà plena d'activitats per a tothom. No et perdis la xocolatada!

ESPECTACLE

Petits números d'animació al carrer, malabars, xanquers, escenes teatrals i moltes sorpreses més!

ORGANITZA: COMISSIONAT DE PROGRAMES DE MEMÒRIA.

BARCELONA.CAT/ADEUCOMILLAS

FEM

FEM HISTÒRIA.

RETIREM L'ESTÀTUA D'ANTONIO LÓPEZ.

DIUMENGE 4 DE MARÇ DE 2018

Ajuntament de Barcelona

QUI ERA

ANTONIO LÓPEZ

LÓPEZ VA CONTRIBUIR A LA FUNDACIÓ DEL BANCO HISPANO-COLONIAL I LA GUERRA DELS DEU ANYS. EL 1878 ALFONSO XII LI ATORGA EL TÍTOL DE MARQUÈS DE COMILLAS

Antonio López y López va néixer a Comillas (Cantàbria) l'any 1817. Aviat va decidir emigrar: de primer a Lebrija (Sevilla), després a Mèxic i, finalment, a la ciutat de Santiago, a Cuba, on va impulsar diverses activitats empresarials. Entre altres negocis, López va participar en el tràfic d'esclaus des de les costes africanes cap a Cuba, una activitat que era il·legal des del 1820. En la cadena complexa del tràfic atlàntic, López s'encarregava de rebre a l'orient cubà els carregaments o partides que els capitans de vaixells negres portaven clandestinament des d'Àfrica. Després, ell mateix o els seus socis es dedicaven a vendre aquells africans esclavitzats a Santiago de Cuba, o de remetre'ls als seus corresponsals per vendre'ls en altres punts de l'illa (Cienfuegos, Matanzas, l'Havana...).

Al cap dels anys, i com altres indians enriquits, López va retornar a la Península amb la seva dona i els seus fills, i va optar per instal·lar-se a Barcelona, on residia la família de la seva esposa. Des de la capital catalana va començar a desenvolupar una activitat empresarial intensa gràcies a la inversió del capital que havia acumulat a Cuba. Una activitat variada en què destaca la fundació, l'any 1857, de la Compañía Trasatlántica, una

empresa naviliera encarregada del servei oficial de vapors correu a les colònies espanyoles de les Antilles des del 1868. Gràcies a aquesta concessió, els vaixells de la naviliera de López van transportar a les Antilles els milers i milers de soldats espanyols que van ser obligats a lluitar, en aplicació de l'injust sistema de lleves, en les diverses guerres colonials.

Des de Barcelona, López va contribuir a la fundació del Banco Hispano-Colonial l'any 1876 –del qual va ser el primer president–, i va finançar l'esforç militar que el Govern va fer en la guerra dels Deu Anys, a Cuba. Va tenir un paper destacat en la fundació del Círculo Hispano Ultramarino de Barcelona, una entitat que va néixer l'any 1871 amb l'objectiu de frenar eventuais polítiques reformistes a Cuba o a Puerto Rico, i defensar un statu quo colonial basat en la preponderància absoluta del treball esclau en ambdues colònies. Com a premi a la intensa activitat, va rebre d'Alfonso XII, l'any 1878, el títol de marquès de Comillas i, el 1881, el de gran d'Espanya. Va morir a Barcelona el 16 de gener de 1883.

LA HISTÒRIA DE LA SEVA

ESTÀTUA TUA

DESPRÉS DE SER ENDERROCAT EL 1936 DURANT LA REVOLUCIÓ I LA GUERRA, EL MONUMENT FOU RESTAURAT DURANT ELS PRIMERS ANYS DEL FRANQUISME

Una comissió selecta i reduïda de prohoms de la ciutat aviat va promoure la idea de reanomenar la barcelonina plaça de Sant Sebastià com a plaça d'Antonio López, i de col·locar-hi una estàtua, que es va inaugurar el 13 de setembre de 1884, el cost de la qual van assumir els admiradors de López mitjançant una col·lecta oberta.

L'any 1885 Francisco Bru, cunyat de López, feia un retrat demolidor de l'estàtua a La verdadera vida de Antonio López y López: "¿Qué os parece, españolas, esta indignidad? ¿Qué les parece a los barcelonesas? Pueden estar muy ufanas de tener en una de sus plazas públicas la estatua de un chalán de carne humana, célebre por su vil crueldad en la isla de Cuba, antes de serlo en la Península por sus millones y suntuosidades. Pueden estar muy ufanas de tener en una de sus plazas públicas la estatua de un chalán de carne humana, célebre por su vil crueldad en la isla de Cuba, antes de serlo en la Península por sus millones y suntuosidades. Con razón podría llamarse a aquella plaza la plaza de los Negreros,

porque será la rehabilitación monumental y la apoteosis radiante de todos los comerciantes de carne humana." La polèmica sobre el monument va tenir un altre moment notable l'any 1902, arran de la mort de Jacint Verdaguer, capellà dels López. Aleshores, la revista satírica La Campana de Gràcia va publicar, en el número 1.727 una auca en què proposava substituir l'estàtua de López per la de Verdaguer: "Convertir en bronze l'estàtua desbancada per fer caritat als pobres."

A principis de la revolució i la guerra del 1936, el monument va ser enderrocat per expressar el rebuig a l'obra que commemorava un indià vinculat al tràfic d'esclaus. En els primers anys del franquisme, l'obra es va reconstruir el 1944 amb la col·laboració de l'escultor Frederic Marès, i el conjunt monumental es va reubicar a pocs metres de l'emplaçament original. Amb el temps, la visió crítica del monument va anar prenent força i es van fer tot un seguit d'accions ciutadanes i anàlisis que demanaven la seva retirada, i que es van intensificar a finals de la dècada del 1990. El 2010, diverses entitats van demanar a l'Ajuntament de Barcelona que el retirés, i des d'aleshores les peticions han augmentat, si bé altres veus han demanat la permanència del monument.